

Maasvlakte-2. Nieuwe soorten voor dit gebied

Anton Janse¹

Sedert kort is een gedeelte van het nieuwe strand voor het publiek bereikbaar. Een verslag van een excursie daarheen, houdt u nog van mij tegood.

In Afzettingen 32 (2011) (lit. 1) heb ik al enkele zaken vermeld, zoals: *Clinocardium cf. ciliatum* (Fabricius, 1780) een koude soort, waarvan hier een plaatje (fig. 1).

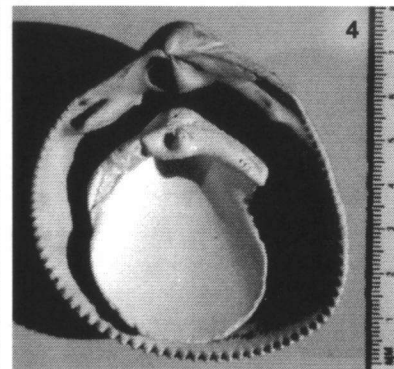
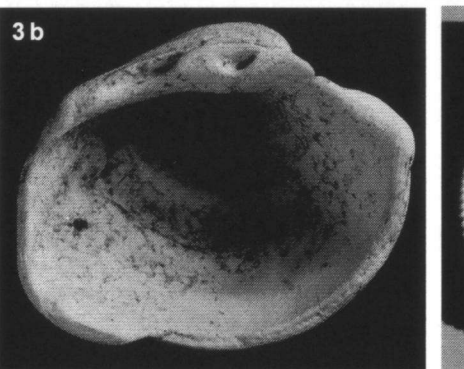
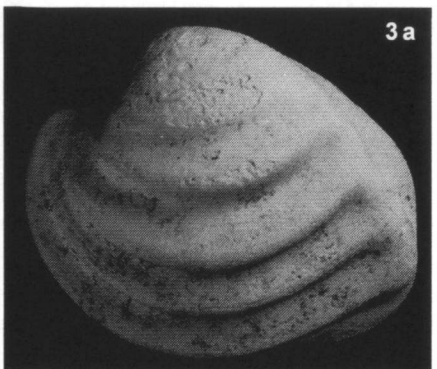
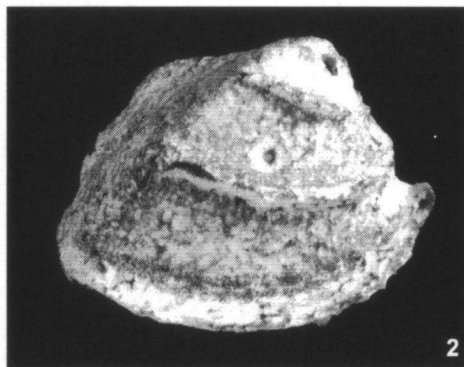
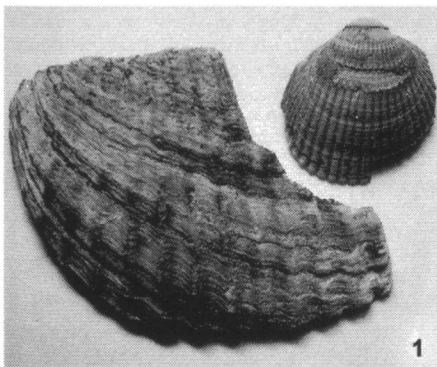
Waarom conform? Het betreft een vijf centimeter groot stuk van de onderrand, de voor absolute determinatie benodigde top- en slotkenmerken ontbreken hier. Door middel van vergelijking met andere Cardiidae van deze omvang ben ik hiertoe gekomen, door de uitsluitingsmethode toe te passen. Ter illustratie een exemplaar uit de boring Den Osse bijgevoegd. Hier komt deze soort in een vroegpleistoceen laag algemeen voor. Er zijn echter aanwijzingen dat dit beest langere tijd nadien in het Noordzeegebied aanwezig is geweest.

Uit het Eoceen zijn de grote stukken van *Venericor planicosta* en de vele fragmenten van *Haustator solanderi* bekend uit diverse suppleties. Uit gruis van het nieuwe strand zijn hier bijgekomen: *Omalaxis brusseliensis* Glibert, 1985, beschreven in een postume uitgave van zijn werk (lit. 2). Een ander gruismonster leverde een goed herkenbaar klepje op van *Petalocardia pectinifera* (Sowerby, 1823) (fig. 2). Beide soorten zijn inmiddels ook op de Zandmotor aangetroffen en komen algemeen voor in de Zanden van Aalter en Oedelem, waar deze formaties dagzomen.

Van miocene herkomst is de volgende verrassing: *Meiocardia harpa* (Goldfuss, 1840) (fig. 3), deze soort is tevens nieuw voor het Nederlandse strand- en kustgebied. Jansen noemt hem in het Misteboek zeldzaam (lit. 3). Anderson vermeldt deze als regelmatig voorkomend in de Reinbek-Stufe (lit. 4). Meldingen van Glibert uit het Belgische Mioceen zijn: schaars in het Anversien en 25 exemplaren uit het Bolderien van Bolderberg (lit. 5). (het hier afgebeelde stuk is 3 cm.)

Voor de Maasvlakte zijn herkenbare mioceenresten zeldzaam. Mij is een vondst van een *Anadara diluvii* bekend van de eerste Maasvlakte. Het sediment waarin dit stuk is aangetroffen is grof zand met grind, waarin enkele stukken graniet van noordelijke herkomst voorkomen. De gletsjers uit het Saalien bedekten de noordelijke helft van Nederland en reikten in wat nu Duitsland is tot aan de Rijnvallei. De in dit gebied dagzomende oligocene en miocene lagen zijn omgeploegd en in het morainemateriaal beland, kennelijk zijn stukken hieruit door de smeltwater rivieren in het huidige Maasvlaktegebied terecht gekomen.

Bevestiging van deze theorie is de vondst, in het zelfde strandvak van een groot topfragment van *Habecardium tenuisulcatum* (Nyst, 1836) (fig. 4). Een recent artikel van de gebroeders Cadée in Afzettingen van oktober 2011 over deze soort is een instructief verhaal over de mogelijke herkomst zover van de oorspronkelijke plaats waar heden ten dage de lagen van het Eochatt dagzomen (lit. 6). Van de

- 1 Links: *Clinocardium cf. ciliatum* (Fabricius, 1780) van Maasvlakte-2.
Rechtsboven: *Clinocardium ciliatum* (Fabricius, 1780) uit boring Den Osse.
- 2 *Petalocardia pectinifera* (Sowerby, 1823)
- 3 *Meiocardia harpa* (Goldfuss, 1840)
- 4 *Habecardium tenuisulcatum* (Nyst, 1836)

eerste Maasvlakte zijn mij een zestal exemplaren bekend, waaronder het in de fossielenatlas afgebeelde stuk van Dogterom. Uit de suppletie van 2004 is ook nog een groot stuk afkomstig, deze soort is dus tamelijk zeldzaam. Van de suppleties Hoek van Holland en de Zandmotor zijn mij nog geen meldingen bekend.

Een woord van dank aan Ronald Pouwer voor het maken van de bijgevoegde plaatjes.

Literatuur

- 1 Janse, Anton, 2011. Maasvlakte-2 publiekstrekker. - Afzettingen WTKG 32 (2) p. 41-42.
- 2 Glibert, M., 1985. Les Bivalves et Gastéropodes du Bruxellien inférieur de la Belgique. - *Annalen van de Kon. Belg. Ver. voor Dierkunde*, deel 115.
- 3 Janssen, A.W., 1984. Mollusken uit het Mioceen van Winterswijk-Miste. - Uitgeverij KNNV.
- 4 Anderson, H.J., 1964. Die miocäne Reinbek-Stufe in Nord- und Westdeutschland und ihre Mollusken Fauna.
- 5 Glibert, M., 1945. Faune Malacologique du Miocène de la Belgique I, Pélécypodes. *Verhandelingen van het Koninklijk Natuurhistorisch Museum van België*, no. 103.
- 6 Cadée, Gerhard C. en Martin Cadée, 2011. *Habecardium tenuisulcatum* (Nyst, 1836) Op Texel aangespoeld. *Afzettingen WTKG 32 (3)* p. 64-65.

¹Anton Janse, Gerard van Voornestraat 165,
3232 BE Brielle, tel. 0181 - 416 238,
e-mail: acjanse@hetnet.nl